

vi er et fremskridt og en forbedring for de enkelte forsøgspersoners situation.

Det kan også være positivt – det er det sikkert – at lovforslaget lægger op til en mere forudsigelig sagsbehandling og også en mere ensartet behandlingstid. Men vi mener, at vi i hvert tilfælde bør overveje endnu en gang, om de regionale videnskabsetiske komiteer ikke skulle forelægge principielle spørgsmål for Den Centrale Videnskabsetiske Komité i forbindelse med konkrete ansøgninger. For det kan være med til, hvis det ikke kan lade sig gøre, at forringe mulighederne for en grundig bedømmelse af forskningsprojekter.

Det er et af de områder, vi vil se nærmere på under udvalgsarbejdet; men vi mener, at det her er en forbedring af området, og vi er positive over for forslaget.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Først og fremmest vil jeg gerne sige tak for ordførerindlæggene og vil gerne sige, at når det i dag er muligt, at vi sådan, kan man sige, generelt er meget enige om, hvor vi skal hen med det her lovforslag, så synes jeg, der er god grund til at takke de mange, som har gjort et kæmpe arbejde, ikke mindst omkring udarbejdelsen af betænkning nr. 1413, hvor der er gjort et ganske grundigt forarbejde, men også ordførerne, som jo for manges vedkommende har lagt meget arbejde i det, inden vi er kommet frem til udarbejdelsen af selve lovforslaget.

Kl. 10.30

Men det er klart, at der selvfølgelig står nogle områder tilbage, som det blev påpeget fra flere ordførere, hvor vi nok må tage en omgang i udvalget, inden vi kan komme frem til en endelig vedtagelse. Jeg vil selvfølgelig give tilsagn om her, at fra ministeriets side skal vi side gøre vores yderste for at svare på de spørgsmål, selv om nogle af dem jo er ganske vanskelige, og andre er bundet op på EF-direktivet, som det også blev fremført fra flere ordføreres side.

Jeg tror, at hovedparten af de spørgsmål, der blev rejst, vil egne sig bedst til udvalgsbehandling, men jeg vil gerne komme ind på i hvert fald ét spørgsmål, som mange ordførere rejste, og som også er blevet nævnt i flere af høringssvarene. Det er spørgsmålet om, at ikkefagkyndige medlemmer af komiteerne ikke må have tilknytning til sundhedsområdet. Eksemplet med sygeplejersker er blevet brugt ganske illustrativt, og jeg kan godt se, at de pågældende sygeplejersker jo ikke kan være fagkyndige, kan man sige,

men modsat heller ikke være lægmedlemmer, altså ikkefagkyndige.

Det vil give problemer nogle steder. Det er jeg slet ikke i tvivl om, og derfor vil jeg foreslå, at vi tager endnu en runde og ser, om vi måske kan lave en mere specifik opdeling af sundhedspersonalet, som jeg tror fru Anne Grete Holmsgaard var inde på i sit indlæg. Vi har vurderet spørgsmålet, og det, der står i lovforslaget, tager udgangspunkt i EF-direktivet. Men lad os også kigge på det under udvalgsbehandlingen, som jeg ser frem til.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 48:

Forslag til folketingsbeslutning om afviklingen af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø.

Af videnskabsministeren (Helge Sander).
(Fremsat 28/11 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Flemming Damgaard Larsen (V):

Venstre støtter beslutningsforslaget om afvikling af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø.

Da det i 2000 blev besluttet at tage den største reaktor på Risø, nemlig Reaktor 3, ud af drift på grund af begyndende tæring, og de to andre reaktorer på Risø blev taget ud af drift i henholdsvis 1975 og 2001, er der ikke nogen mening i at have disse døde anlæg stående længere, også fordi de samtidig giver miljømæssige problemer.

Eksperter har vurderet, hvilken strategi der skal anvendes over for dekommissioneringen af reaktorerne. Resultatet af denne vurdering er, at dekommissioneringen bør ske hurtigst muligt og inden for kortest mulig tid. Det er et godt og rigtigt synspunkt, at hver generation rydder op efter sig, og derfor skal vi ikke skubbe dette miljømæssige problem ud til fremtidige generationer, men se at få det klaret nu.

Der er den meget store fordel ved at få klaret opgaven nu, at det kan ske ved hjælp af medarbejdere, der har arbejdet og arbejder ved reaktorerne. Disse medarbejdere har et indgående, præcist og virkelig godt kendskab til anlæggene, og dette forhold er af alle eksperter i både ind- og udland blevet fremhævet som særdeles vigtigt.

Forskellige tidsmæssige scenarier er blevet gennemanalyseret. På baggrund heraf kan det udledes, at der ikke vindes noget af betydning, hverken sikkerhedsmæssigt eller miljømæssigt, ved at strække dekommissioneringen over længere tid. Derfor er det især af hensyn til medarbejderne det mest fornuftige at lade afviklingen ske inden for en tidsramme på 20 år.

Der er blevet undersøgt forskellige alternativer til en egentlig afvikling, f.eks. at lade det hele stå. Men det vil enten give sikkerhedsmæssige problemer eller kan blive meget dyrt på grund af, at der alligevel skal gennemføres en del af de foranstaltninger, som en egentlig afvikling kræver, og hertil kommer udgifter til vedligeholdelse og overvågning.

Beslutningsforslaget skal også tilvejebringe grundlaget for udarbejdelse af et beslutningsgrundlag for et dansk slutdeponi for det lav- og mellemaktive affald. Det er Hovedstadens Udviklingsråd, HUR, der skal tilvejebringe regionplantillæg med VVM-redegørelse for afvikling af anlæggene og deponering af affald. HUR har gennemført denne proces, men afventer Folketingets stillingtagen til slutdeponering inden den endelige vedtagelse af regionplantillægget med VVM-redegørelsen.

Kl. 10.35

I VVM-redegørelsen anføres det, at først når der er opført et slutdepot, er der tale om en fuldstændig gennemført afvikling, og derfor bør der i samme åndedrag skabes beslutningsgrundlag for slutdeponeringen. Selv om det ikke er nødvendigt, at der foreligger en stillingtagen til slutdeponering samtidig med selve dekommissioneringen, vil det være ganske fornuftigt, at disse to forhold kører i et parallelt forløb, fordi det vil

være hurtigt og billigt. Samtlige hørte parter har fremhævet, at jo mere der vides om et depot og dets egenskaber, jo enklere og dermed også billigere kan affaldssorteringen ske under afviklingen.

Som i så mange andre forhold er det godt at have afklaret målet, i dette tilfælde deponeringen, inden man går i gang med nedbrydningen, så man ikke på et tidspunkt står og ikke ved, hvad man skal gøre ved bunkerne, og her kan man rejse spørgsmålet: Hvorfor skal der deponeres i Danmark? Nu er det jo sådan, at det er os, der har produceret affaldet, og derfor bør vi naturligvis også selv sørge for at komme af med det. Det følger også ganske nøje af den internationale hovedregel om, at det som udgangspunkt er produktionsanlægget, der bortskaffer det radioaktive affald.

Der findes, så vidt vides, ikke lande, der eksporterer alt deres radioaktive affald, og det ville være pinligt, hvis Danmark skulle være det første. Men vi er selvfølgelig med på at undersøge, om der kan findes en eller anden mellem-løsning eller et eller andet samarbejde om dette problem. Der må også tænkes på, at de lav- og mellemaktive affaldsmængder er så store, at transporten vil være meget dyr, og hertil kommer udgifterne til opbevaring i modtagerlandet.

Vi vil stå os godt ved, at vi nu sikrer, at areaerne kan frigives af de nukleare myndigheder til ubegrænset brug, altså uden risiko for strålepåvirkning. Området kan således indgå i spændende udviklingsperspektiver i og omkring Rissø, så lad os gøre rent bord for vore børn og børnebørn.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Flemming Damgaard Larsen: Når der bliver talt om, at hver generation skal rydde op efter sig, er det så ikke korrekt, at det forholder sig sådan med radioaktivt affald, at det sådan set bliver et mindre og mindre problem, fordi den radioaktive stråling halveres i den halveringstid, de respektive isotoper har?

Det andet, jeg vil spørge om, er med hensyn til at flytte affaldet til et eller andet deponeringsanlæg: Vil det ikke også medføre vedligeholdelse og overvågning, uanset hvor i Danmark man egentlig forestiller sig, det pågældende materiale skal deponeres? Og kunne COWI have udarbejdet et budget i den forbindelse?

(Kort bemærkning).

Flemming Damgaard Larsen (V):

Det er da fuldstændig rigtigt, at selve nedbrydningen gør, at problemet bliver mindre og mindre over tid. Men det forhold, at vi i dag står med et anlæg, som er opbygget i vores generation, nemlig fra midten af 1950'erne, gør, at vi også har en forpligtelse til at rydde op efter os, nu hvor anlægget ikke længere er i brug. Det er det, jeg mener med, at vi i vores generation må rydde op i det, vi har skabt, og sørge for at få lavet en sikker deponering af hensyn til fremtiden.

Med hensyn til eventuelt at flytte affaldet til et andet sted er det også fuldstændig rigtigt, at der er problemstillinger og omkostninger forbundet med det. Men det er bl.a. det, den anden del af beslutningsgrundlaget skal tage stilling til: hvordan kan det klares på den mest hensigtsmæssige måde, og hvordan kan vi skabe et økonomisk grundlag, der gør, at det kan gøres så billigt som overhovedet muligt?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Torben Hansen som ordfører.

Torben Hansen (S):

Dette projekt har jo en helt anden tidshorizont end de ting, vi oftest beskæftiger os med herinde. Reaktorerne på Risø blev ikke bygget på én dag, og det samme kan man bestemt også sige kommer til at gælde for afviklingen. Tidsfaktoren i afviklingen, omkostningerne, det miljømæssige aspekt og opbevaringen af det radioaktive affald viser også, at det var en rigtig beslutning, der blev truffet i 1985, om, at a-kraft ikke længere var en del af dansk energipolitik.

Kl. 10.40

Forarbejdet til dette beslutningsforslag har stået på i nogle år, og Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at der lægges op til en hurtig afvikling af anlægget på Risø. Såvel de økonomiske som de kompetencemæssige og de miljømæssige argumenter taler for sådan en løsning, og det ville også være dybt, dybt uetisk at efterlade denne byrde til vore efterkommere. Men helt afgørende for os er det også, at afviklingen sker på en sikkerhedsmæssig, arbejdsmiljømæssig og miljømæssig optimal måde.

Der er overhovedet ikke nogen perspektiver i at trække afviklingen længere ud end højest nødvendigt eller etablere en betonskal omkring anlægget, som også er et af de scenarier, der er undersøgt, vejet og fundet alt, alt, alt for let. En

hurtig afvikling vil tage op til 20 år, før arealerne kan bruges ubegrænset. Det er det mest perspektivrige, det er også det mest rigtige, og det skal ske i regi af Dansk Dekommissionering, som blev etableret for godt og vel 2 år siden.

Socialdemokratiet har altid bakket op om, at hver generation skal rydde op efter sig selv, og om det princip, at hvert enkelt land så vidt muligt selv behandler og opbevarer eget affald. Vi kan derfor også tilslutte os den anden del af beslutningsforslaget, hvorefter der på netop de præmisser skal udarbejdes et beslutningsgrundlag for et dansk slutdepot for lav- og mellemradioaktivt affald. Det er bestemt ikke nogen ukompliceret affære, hverken økonomisk, tidsmæssigt, miljømæssigt eller sikkerhedsmæssigt, at etablere et sådant slutdepot, men en helt afgørende forudsætning for Socialdemokratiet er, at det ved udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget for depotet gøres helt klart, at et kommende valg af plads til depotet sker i et meget tæt samarbejde med de relevante amtslige og kommunale myndigheder og de berørte borgere.

Det er også meget vigtigt for Socialdemokratiet, at det kommende depot etableres på en sådan måde, at det giver færrest mulige gener for vore efterkommere. Det nytter ikke noget med en discountløsning, der måske kan give store problemer om 50 eller 100 år. Det kunne vi simpelt hen ikke være bekendt, men jeg tror heller ikke, det er et af de punkter, der bliver de helt store stridsemner under behandlingen af forslaget.

Jeg skal derfor på vegne af Socialdemokratiet give tilslutning til beslutningsforslaget, som vi betragter som et første skridt i den meget lange og meget dyre, men også meget vigtige proces med afviklingen af de nukleare anlæg på Risø.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jesper Langballe som ordfører.

Jesper Langballe (DF):

Når man læser regeringens beslutningsforslag om afvikling af det radioaktiverede anlæg på Risø, kan man næsten få det indtryk, at når nu beslutningsforslaget er sat i værk, som det er foreslået af den foretrukne entreprenør, COWI-konsortiet – ja, så er problemet med det radioaktive bygningsmateriale løst, og så er det væk. Men sådan forholder det sig jo ikke. Skidt er der stadig, det er bare flyttet et andet sted hen, og som min partifælle, hr. Per Dalgaard, spurgte lige før: Hvad koster det?

Videnskabsministeriet har flere gange understreget, at det ikke er nødvendigt at have en plan for deponering af affaldet klar for at træffe beslutning om afviklingen. Nej, det er det vel ikke, men det forhindrer da ikke, at regeringen godt kunne have fremlagt en sådan plan eller i det mindste nogle overvejelser – om ikke som en del af beslutningsforslaget, så dog som en konsekvens af det.

Da muligheden for at eksportere affaldet til et udland afvises, melder spørgsmålet sig: Hvem skal så have det? Skal det f.eks. graves ned i en salthorst i Thy, som jeg har hørt rygter om? Uanset hvor dybt man nedgraver de eksisterende 5.000 tromler oplagret radioaktivt affald og de rundt regnet 1.200 t, der kommer til, er affaldet jo stadig radioaktivt, og hvis beslutningsforslaget havde luftet nogle lidt detaljerede overvejelser om deponeringen, hvis der havde været nævnt nogle mulige lokaliteter, og hvis de lokaliteter så var blevet hørt – ja, så er det jo ikke sikkert, at høringssvarene havde været entydigt positive.

Kl. 10.45

Nu ved jeg godt, at der jo ikke er tale om højradioaktivt, men i altovervejende grad om mellem- eller lavradioaktivt affald, som udgør en stærkt begrænset risiko. Men sådan forholder det sig jo også, hvis det radioaktive bygningsmateriale bliver, hvor det er. Risø har ligget der i 40 år. Politikere og andet godtfolk vandrer den dag i dag ind og ud af bygningerne, og argumentationen for, at den ikke godt kunne blive liggende i 40 år til og blive mindre og mindre radioaktiv, er for mig ikke helt indlysende.

Jeg har forstået, at ministeren var inde på den samme tanke før sommerferien, men det er altså blevet sådan, som COWI-konsortiet anbefaler det, og det kan jeg godt forstå de gør.

Muligheden er ganske vist nævnt, og vi får at vide, at man har regnet på den. Men kendskabet til de beregninger kunne ministeriet vel egentlig godt have delt med Folketinget.

De to klareste argumenter for at afvikle nu forekommer mig at være hensynet til den ekspertise og erfaring med anlæggene, der lige nu er at trække på i forbindelse med Risø, men ikke om 30 eller 40 eller 50 år, og så den omstændighed, at den mest radioaktive del af anlægget, Hot Cells, som indtil 1989 blev brugt til undersøgelser af eksperimentelt bestrålet uranbrændsel, rummer så langlivede isotoper, at de angivelig vil være i aktivitet om 100 år.

Men, og nu spørger jeg ministeren, ville det eventuelt være en mulighed – det er ikke noget forslag; det har jeg jo ikke begreb skabt om – at fjerne Hot Cells og lade resten ligge? Kunne man tænke sig nogle mellemløsninger i stedet for den meget firkantede radikale og kortvarige løsning, som firmaet foreslår?

Den målsætning, som ministeren flere gange gentager, at hver generation skal rydde op efter sig selv, er jo smuk og rigtig. Et folk består virkelig ikke bare af den nulevende befolkning; der skal også lovgives under hensyn til de kommende generationer. Men denne fortrinlige folkelige moralske rettesnor kan jo lige så vel gøres gældende for en række andre politiske områder. Det er f.eks. forbryderisk, hvis en generation fylder landet med udlændinge i et antal, så vores børn risikerer at blive et etnisk mindretal i deres eget land, eller hvis folkeskolen bliver for sømt, så børnene vokser op som uvidende barbarer.

I de der analoge eksempler er der jo tale om problemer, som med tiden vokser til det uoverskuelige, hvis man lader stå til. Hvis man derimod vælger at lade Risø måske delvis ligge under opsyn, hvor det ligger, så vil problemet tværtimod aftage og til slut forsvinde.

Med disse forbehold for vores stillingtagen håber Dansk Folkeparti at få de nævnte spørgsmål nærmere belyst under udvalgsarbejdet.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Else Theill Sørensen som ordfører.

Else Theill Sørensen (KF):

Da vores ordfører, fru Pia Christmas-Møller, ikke kunne være til stede i salen i dag, skal jeg på vegne af Det Konservative Folkeparti fremføre følgende:

Det Konservative Folkeparti ser positivt på begge dele af dette forslag, nemlig den del, der angår afviklingen af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø, og den anden del, der vedrører problemstillingen om oprettelsen af et slutdepot for lav- og mellemradioaktivt affald.

Vi ser ingen grund til at vente med dekommissioneringen – det er nok nemmere at sige afviklingen – af anlæggene. Vi finder det væsentligt, at de medarbejdere, der har været involveret i planlægningen af afviklingen, også får mulighed for at indgå i arbejdsprocessen omkring selve afviklingen. Det handler med andre ord om at handle, mens den fornødne ekspertise er for hånden.

Vi bør ikke lade denne sag stå hen og dermed påføre kommende generationer en opgave, som vi i dag har redskaberne og kompetencen til at tage hånd om. Det Konservative Folkeparti går derfor ind for den hurtigst mulige afvikling. Det vil sige den tidshorisont, som er mellem 11 og 20 år.

I VVM-redegørelsen for afviklingen anføres det, at der først kan være tale om en fuldstændig afvikling, når der er opført et slutdepot. Afviklingen er med andre ord afhængig af, at vi samtidig tager endelig stilling til deponerings-spørgsmålet. Vi bør således udarbejde det fornødne beslutningsgrundlag, for at deponeringen indgår i den samlede løsning for afviklingen af nukleare anlæg på Forskningscenter Risø.

Vi støtter således forslaget i sin helhed.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Kl. 10.50

Anne Grete Holmsgaard (SF):

I SF finder vi det særdeles fornuftigt, at regeringen lægger op til at fjerne anlæggene i de kommende år, ud fra to betragtninger, dels betragtningen om, at hver generation bør rydde op efter sig selv, dels betragtningen om, at det er nu, vi fortsat har en ekspertise på området; den kan vi ikke forventes at have om flere år.

Vi er således enige i den første del af forslaget, idet vi betragter formuleringen »til ubegrænset brug« som en formulering, der også indeholder muligheden for, at et slutdepot *kunne* ligge på Risøs nuværende grund. Vi er også enige i, at der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag for et depot for lav- og mellemlradioaktivt affald. Vi er glade for, at regeringen på det her område afviser at eksportere sig ud af problemerne, men vi har en række spørgsmål til regeringens forslag om at finde en international løsning for det højradoaktive affald eller, som det hedder, de langlivede isotoper.

Med hensyn til det beslutningsgrundlag, der skal udarbejdes for slutdepotet, mener vi dog, at vi allerede nu bør fastlægge nogle principper for depotet, og vi vil konkret pege på følgende tre principper, som vi mener bør være retningsgivende eller rettesnore for det beslutningsgrundlag, der skal udarbejdes.

For det første bør der efter vores mening være tale om et reversibelt depot. Det vil sige et depot, hvor man til enhver tid kan komme til de materialer, der er deponeret i depotet. For os be-

tyder det, at vi allerede på forhånd afviser det, vi vil kalde en svensk løsning, hvor man deponerer under havbunden. Vi mener heller ikke, det er hensigtsmæssigt at deponere f.eks. i en salthorst. Ved begge løsninger vil der være tale om, at man ikke kan komme til materialerne efterfølgende.

Tilbage står den mulighed, der består i at deponere på eller i overfladen af jordoverfladen. Det har udvalget i øvrigt haft mulighed for at se på i England for ikke så lang tid siden, lige godt og vel et år siden. Det var det ene princip.

Det andet princip går på, at vi mener, at depotet bør etableres på en måde, hvor det kan fungere som model for andre lande med lav- og mellemlradioaktivt affald. Det vil sige en model, hvor der er et højt sikkerhedsniveau, og her er vi glade for, at regeringen med beslutningsforslaget lægger op til, at der skal være et højt sikkerhedsniveau, og at man ikke ønsker at slække på det, i det tilfælde at de kommende EF-direktiver skulle medføre en slækkelse.

Men vi synes også, det her bør være en model, hvor regeringen også går foran i forhold til drøftelserne af hele den nuclear package, som er fremlagt af EU-Kommissionen, hvor vi mener, det er afgørende, at man fra dansk side kæmper for, at der ikke bliver tale om en slækkelse af sikkerhedsniveauet.

For det tredje mener vi, at det ville være fornuftigt at lade det indgå i beslutningsgrundlaget at få en plan for, hvordan man kan minimere de fremtidige mængder af radioaktivt affald. Der vil jo hele tiden komme radioaktivt affald fra hospitalerne og fra industrien. Vi synes egentlig, at man burde bruge det samme princip, som man gør med andre farlige kemikalier, nemlig at dér, hvor man kan substituere med noget, der er mindre farligt, går man ind og substituerer, og det kunne man jo passende lave i en sådan plan.

Så til slut med hensyn til en international løsning: Som udgangspunkt mener vi, at man skal tage sig af sine egne problemer og ikke eksportere sig ud af dem. Men jeg vil dog godt sige, at vi ikke nødvendigvis er fuldstændig afvisende over for en international løsning. Det kommer meget an på, hvad det er for en type løsning. Der *kunne* godt være fornuft i at lave en fælles løsning mellem et antal lande, der har forsøgsreaktorer og har højradoaktivt affald. Det kunne f.eks. være Norge, Sverige, Danmark, men det kunne også være andre lande.

Hvis det skal være en mulighed, må det imidlertid være klart, at Danmark også er åben for, at

den deponering, som jo er særlig omkostningsfyldt og skal omgærdes med særlige sikkerhedsforanstaltninger, bliver en, der sker i Danmark. Altså hvis udgangspunktet er, at en international løsning nødvendigvis må indebære, at det skal være et andet sted end i Danmark, så er vi meget negative over for den på forhånd, og så tror vi ikke på, at det bliver en løsning, der er anderledes end almindelig eksport.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Jeg vil gerne spørge fru Anne Grete Holmsgaard, om hun har gjort sig nogle tanker om, hvilke faciliteter der skal opbygges, hvis det radioaktive affald skal deponeres på overfladen. Det er jo ikke almindeligt affald, som man f.eks. kan have det på en losseplads. Jeg forestiller mig, at der i hvert fald skal være en form for hegn omkring det. Der skal være en form for overvåget adgang til det pågældende område, hvor man har sådan noget radioaktivt affald – altså en konstant, vedvarende politimæssig eller militær overvågning af et sådant areal, hvor man på overfladen vil opbevare sådan noget.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg vil da gerne sige til hr. Dalgaard, at det har jeg da bestemt gjort mig overvejelser om, og i hele det meget fyldige materiale, der ligger som baggrund for det beslutningsforslag, vi behandler her, er der jo også masser af overvejelser om det.

Jeg har bl.a. gjort mig den overvejelse, da jeg besøgte anlægget i London som del af Videnskabsudvalgets rejse i februar eller marts i 2002, hvor det lav- og mellemradioaktive affald er deponeret i tøndes, sådan at det er klart, hvad der ligger hvor, og sådan, at man kan komme til det. Jeg mener da, det vil være fornuftigt at have den del af depotet struktureret sådan, at man har det lavradioaktive affald, som henfalder først, yderst, så man kan fjerne det efterhånden.

Med hensyn til det højradoaktive kræver det selvfølgelig nogle helt særlige beskyttelsesforanstaltninger, men jeg mener, det er vildt overdimensioneret, hvis hr. Dalgaard mener, at der skal militær bevogtning til det lav- og det mellemradioaktive affald. Det skal selvfølgelig deponeres meget forsvarligt, og det skal selvfølgelig være indhegnet, og det skal være struktureret systematisk.

Med hensyn til det højradoaktive kommer vi så til et område, hvor det kunne være et mål for f.eks. terrorister, og hvor det kan anvendes til noget andet, f.eks. til at udvikle atombomber med. Det kan det lav- og mellemradioaktive affald jo ikke.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Martin Lidegaard som ordfører.

Martin Lidegaard (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører ikke kan være til stede, skal jeg hermed fremføre følgende på vegne af partiet:

Det er længe siden, der blev forsket i kernekraft på Risø. Det Radikale Venstre støtter forslaget til en endelig afvikling af det nukleare anlæg på Risø og oprettelsen af et dansk slutdepot for radioaktivt affald. De grundige forberedelser bag forslaget gør Det Radikale Venstre trykke ved, at det videre arbejde med nedlukningen sker på ansvarlig vis.

Med hensyn til det såkaldt lav- og mellemaktive affald er det vigtigt for Det Radikale Venstre, at placeringen af slutdepoterne granskes nøje, så den mest hensigtsmæssige geografiske placering af depoterne sikres og også gerne med et sæt af principper bag.

Vi noterer os, at det farligste affald transporteres til USA til opbevaring i deres store depoter, men ikke desto mindre er offentlighed i hele processen af stor vigtighed, så der ikke dannes myter om placeringen af det atomare affald.

Det er også svært at lade være med at benytte anledningen til at glædes over, at vi ikke har et større problem, end vi har. Dengang tilbage i starten af 1970'erne, hvor man startede forskning på Risø, diskuterede man jo, om man i det hele taget skulle have atomkraft i Danmark. Dengang var en ofte fremført argumentation fra tilhængernes side: Problemerne løser sig med tiden. Vi finder teknologiske løsninger, så lad os bare smække affaldet ned, og så vil tiden løse problemerne for os. Det er 30 år siden.

Der eksisterer i dag stadig væk ikke ordentlige teknologiske løsninger. Jeg siger det kun, fordi man en sjælden gang imellem rent faktisk møder politikere, der mener, at atomkraft er en bæredygtig løsning. Når man betænker, hvor dyrt det bliver for os at løse bare dette lillebitte problem, og hvis man regner den udgift med ind, når man skal til at vurdere forskellige energiformer over for hinanden, så tror jeg, vi skal

takke de folk, der dengang sparede os for den form for udgifter i Danmark i dag.

Og med disse ord kan vi altså støtte forslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Kl. 11.00

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Man skal selv rydde op efter sig. Den sætning går igen fra børneværelset, daginstitutioner og også til miljødebatten. Heldigvis for det.

Det her beslutningsforslag handler om at sætte oprydningen efter de nukleare aktiviteter på Risø på skinner, altså skabe grundlaget for at kunne komme i gang. Det kan Enhedslisten grundlæggende støtte.

Vi skal ikke lægge skjul på, at vi finder det glædeligt, at de nukleare aktiviteter på Risø nu afvikles.

Vi anerkender, at der nu forestår et større oprydningsarbejde i forbindelse med Risøs reaktorer. Vi er grundlæggende enige i at forsøge at få ryddet op så hurtigt som muligt og få gjort området rent så hurtigt som muligt, altså inden for en 11-20 år, som det fremgår.

Vi anerkender ligeledes, at det radioaktive affald må håndteres og placeres her i landet. Vi kan læse os til, at det ikke er nogen nem og ukompliceret proces, regeringen finder det nødvendigt at sætte i gang. Der skal laves flere undersøgelser, før man overhovedet kan begynde at tale om en konkret placering. Det forstår vi godt, for netop håndtering og placering af radioaktivt affald er en beslutning, som vil have konsekvenser i flere hundrede år fremover. Derfor er det vigtigt for os, at der er maksimal åbenhed omkring processen, som nu sættes i gang.

Jeg glæder mig ligesom hr. Martin Lidegaard over, at man ikke fik a-kraft i Danmark, og man dermed kun står med det her relativt lille problem sammenlignet med lande, som faktisk indførte a-kraft. Når man tænker på, hvor lang og besværlig en proces vi skal igennem med de her forsøg, så kunne jeg lige have forestillet mig, hvad der var sket, hvis de partier, der havde vundet det dengang, faktisk havde fået gennemført a-kraft i Danmark.

Men som sagt kan vi støtte det her forslag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Bodil Kornbek som ordfører.

Bodil Kornbek (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan også støtte beslutningsforslaget om afvikling af nukleare anlæg på Forskningscenter Risø. Den viden og det kendskab, der er til de pågældende anlægs betydning og funktion, er jo netop til gavn i processen for afviklingen. Argumentet om, at vi selvfølgelig også er ansvarlige og rydder op efter os selv, er også et, vi kan tilslutte os, og dermed også hele afviklingsprocessen.

Vi skal selvfølgelig også forholde os til en permanent løsning for bortskaffelsen af affald fra nukleare anlæg samt radioaktivt affald fra sundhedssektoren og industrien. Derfor støtter vi også regeringens ønske om at påbegynde en udarbejdelse af et beslutningsgrundlag for et slutdepot for lav- og mellemaktivt affald.

Vi er helt enige med regeringen om, at radioaktivt affald selvfølgelig bør bortskaffes i det land, hvori det er produceret, og det ser vi også med tilfredshed står i forslaget.

Derudover er der de store spørgsmål netop omkring depotplacering, som selvfølgelig er noget, vi vil gå ind og være meget opmærksomme på. Der er det sikkerhedsmæssige spørgsmål omkring de her ting, men også miljømæssige hensyn er vigtige.

Men vi kan tilslutte os forslaget.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Først og fremmest vil jeg gerne sige tak for tilslutningen, tak for nogle gode indlæg. Også tak, fordi der ikke blev skabt en dramatisk stemning omkring et emne, som jo gennem årene har givet anledning til megen heftig debat.

Jeg vil også gerne sige, at jeg ikke føler, der er grund til at skabe dramatik. Dels ligger der altså et ganske godt og grundigt gennemarbejdet materiale, dels er problematikken omkring Risø jo slet ikke af dimensioner som dem, vi hører om fra det store udland.

Det ændrer jo ikke ved, at vi står foran en opgave, hvortil der knytter sig en række spørgsmål, der skal løses og tages stilling til. Derfor vil jeg gerne her fra Folketingets talerstol reklamere for og endnu en gang indbyde til det møde, som vi har arrangeret næste onsdag for fire af Folketingets udvalg, nemlig Udvalget for Videnskab og Teknologi, Miljø- og Planlægningsudvalget, Sundhedsudvalget og Kommunaludvalget.

Her giver vi simpelt hen Folketingets medlemmer mulighed for at møde de folk, som har et dyberegående kendskab til den her meget tekniske og på visse områder meget indviklede

problemstilling, og hvor jeg håber, at vi så kan få afklaret nogle af de ting, som selvfølgelig møder ordførerne, når man sidder med det lovforslag, vi har til behandling her i dag.

En række af de temaer, som blev berørt af ordførerne, vil vi nok passende kunne diskutere ved den anledning og så selvfølgelig mere konkret få afklaret de spørgsmål, der må stilles i udvalget. Men jeg vil dog gerne lige gøre stop ved et enkelt indlæg her i dag, og det var det, hr. Jesper Langballe kom med, for jeg blev taget til indtægt for noget, som har generet mig ganske kraftigt gennem flere måneder.

Kl. 11.05

På min første sommerferiedag læste jeg i en af de store morgenaviser, at videnskabsministeren gik ind for, at vi bare skulle lade Risø stå til i 85 år.

Jeg har aldrig talt med den pågældende avis, og jeg har aldrig nogen sinde haft den tanke. Men der, hvor man hentede det, var fra et af de scenarier, som vi har set i materialet, der ligger fra konsulentarbejdet, hvor vi jo har bedt om at få så mange scenarier som muligt. Og det er helt fint. Det var helt flot, at de løste den opgave, som de var bedt om. Men det er aldrig noget, jeg har ønsket at lægge navn til, og jeg har aldrig følt, at det var en god løsning.

Derfor må jeg skuffe hr. Jesper Langballe og sige, at jeg altså er enig med de synspunkter og også de begrundelser, som er kommet fra hovedparten af ordførerne i dag, nemlig at vi har en forpligtelse til at løse opgaven. Og vi har en forpligtelse til, at vi gør det hurtigst muligt primært af hensyn til de medarbejdere, som vi i dag har på Risø, og som nok vil være de bedste til at hjælpe os med det.

Derfor har vi valgt den korteste løsning, som jeg også forstår, der har været tilslutning til her. Jeg må også give hr. Torben Hansen ret, når han med et smil her i dag siger, at vi er hurtige, og så efterfølgende siger, at det jo er 20 år. Normalt er et sådant forløb heller ikke til mit temperament, når det skal gå hurtigt, men i den her sag er det, så vidt jeg kan se, den rigtige løsning.

Så spørger hr. Jesper Langballe, om ministeren er indstillet på en mellemøsning. Jeg ved ikke, om man undervejs kunne sige, at nogle af de murbrokker, som måske er fjernest fra selve kerne, ikke har den samme status som andre dele af det materiale, der kommer ud. De detaljspørgsmål vil jeg slet ikke tage stilling til her.

Det vil jeg bede om, at vi kan drøfte sammen med de eksperter, som har langt større viden, end i hvert fald jeg har, og jeg tror også, end hovedparten af ordførerne har.

Men som udgangspunkt er jeg glad for, at der er tilslutning til de hovedlinjer og det sigte, der er med hele beslutningsforslaget. Så må vi erkende, at der er lang vej tilbage, men vi har nu fået et afsæt, som gør, at vi kan komme i gang med den store opgave, som forestår på Risø.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemming

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 104: Forslag til lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv.

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 4/12 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 105: Forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område. (Ændringer som følge af lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 4/12 2002).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en sammenhængende ungdoms- og uddannelsesvejledning.

Af Thomas Adelskov (S) m.fl.
(Fremsat 3/10 2002).

Forslagene sattes til forhandling.